

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Judicium Ecclesiasticum Seu Decretalium Gregorij IX.
Pont. Max. Liber II.**

Schmalzgrueber, Franz

Ingolstadii, 1726

§. II. De Foro Competente ratione Domicilij.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74990](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74990)

noscendi de causa, in qua electi sunt Arbitri.
4. Prorogatione earundem, si nempe partes
Judicis non sui Jurisdictionem in se proro-
gaverint. §. Avocatione causae ad Superi-
orem; tunc enim iste, excluso inferiore,
solus fit competens, & inferioris Jurisdictione
circa causam avocata suspenditur.

Reus ex sua parte duplex fortiri For-
rum potest, Ordinarium, & Extraordinarium.
Hoc ratione Prorogationis, Delegationis,
Connexionis Causarum, Reconventionis.
Illud vel Commune ratione domicilij, Contra-
ctus, Delicti, Rei sitae; vel Singulare ratio-
ne privilegij certis personis concessi.
Qualitas causae denique & ipsa Forum
diversificat; nam si Causa sit Ecclesiastica,
ad Forum Ecclesiasticum pertinet; si Tem-
poralis, & inter Laicos agitur, ad Saecu-
lare; si Mixta ad utrumque, ita ut locus praer-
ventioni sit.

De primo, & tertio capite dictum satis
est Tit. praec. Superest, ut competentia Fori
examinetur respectu ipsius Rei.

Quaeritur 7. quod Forum adeundum

§. II.

De Foro Competente ratione Domicilij.

SUMMARIUM.

8. Domicilij varietas.
9. Domicilium verum quod?
10. An ad istud comparandum necesse sit, ut
illuc quis transfulerit sua bona?
11. Vel ut diutius ibi habitaverit?
12. Conjecturae, ex quibus colligitur constitutio
Domicilij in certo loco.
13. Potest quis in duobus, vel pluribus locis si-
mal habere Domicilium.
14. Haberi potest quandoque absque habita-
tione.
15. Vis Domicilij veri ad constituendum Fo-
rum.
16. Quasi Domicilium, & hujus effectus.
17. In hoc conveniri aliquis potest etiam su-
per actibus alibi gestis.
18. Vagi conveniri possunt ubique, ubi inveni-
untur.
19. Requisita ad acquirendum quasi Domicilium.

Primus, & ceteris amplior modus
fortiendi Forum est Domicilium:
Hoc duplex à Legibus, & Inter-
pretibus proditum invenio, sc. Com-
mune, & Privatum. Commune Ci-
vibus Romanis Roma est, tanquam com-
munis eorum sedes, & patria. Privatum est
vel Naturale, seu Originis, vel Accidentale, &
Adscititium, seu habitationis: & hoc qui-
dem duplex, Voluntarium, quod sua cuique
voluntas facit; & Necessarium, quod invi-
tis statuitur, puta Relegatis. Utrumque

fit, si Actor habeat Forum diversum à Foro
Rei? *iv.* in hoc Regula est, quòd forum
Rei sequatur Actor, non verò Actoris Re-
us: Ita habetur *c. si Clericus 5. & c. cum sit
8. de for. compet. l. Juris 2. & l. in crimi-
nali 5. c. de Jurisdic. omn. Judic. l. fin. C. ubi
in rem actio &c.* Estque id verum, sive
possessorium, sive petitorium sit Judicium:
& etsi Actor sit Clericus; debet enim con-
tra Laicum adire Judicem Saecularem, nisi
causa sit Spiritualis, aut mixta.

Patitur tamen etiam haec Regula ex-
ceptiones suas, quarum 52. omnino affert
Durand. *Specul. tit. de compet. Judic. adition.
§. 1.* Verum istae non omnes sunt ad
propositum, ut consideranti patebit; nam
in plerisque casibus à Doctore *cit.* recensitis,
non alienus, sed suus aditur Judex. Hinc
unicam pono, quam extra praefatarum nu-
merum §. *cit. in princ.* idem Durandus sta-
tuit, nisi consuetudo se habeat in contra-
rium: & sic ipso teste Aretij super qualibet
causa Clericus trahit Laicum ad Judicem
Ecclesiasticum.

20. Forum ratione Originis ubi quis fortitur?
21. An etiam ex origine fortuita?
22. Vel ex origine materna, aut aliorum af-
cendentium?
23. Quoad Jurisdictionem principalis conside-
randum est Domicilium habitationis, quam
originis.
24. Domicilium Originis, translato Domicilio
habitationis, de Jure communi manet.
25. Invalidum est Statutum, quo Civis, &
Originarij vetantur mutare Civitatem.
26. Domicilium generale Civibus Romanis Ro-
ma est.
27. Ibi adhuc hodie conveniri Clerici possunt,
si ibidem existant.
28. Imò & Laici, si ibidem reperiantur.
29. Roma ibi dicitur esse, ubi est Curia, &
Sedes Pontificis.

hoc rursus duplex est, unum, quod Quasi
Domicilium dicitur, ac diuturnam in lo-
co commorationem, non tamen stabilem,
ac perpetuam petit; alterum, quod sim-
pliciter Domicilium appellatur, ac stabili-
duntaxat, & perpetua habitatione con-
trahitur. His notatis

Quaeritur 1. ubinam aliquis Domicilium
verum habere dicatur? *iv.* ibi, ubi quis
Larem, seu familiam, rerumque, ac fortu-
narum summam, seu substantiam constituit,
sic, ut inde non sit discessurus, si nihil a-
vo-

vocet. Impp. Diocletianus, & Maximianus *l. cives 7. C. de incol.*

Dubium est 1. quid requiratur ad comparandum Domicilium in aliquo loco? *§.* duo requiruntur, animus, & factum, ut constat ex *l. domicilium 20. ff. ad municipal.* ubi Gloss. *V. domicilium* ait, Facto, subintellige, & animo; nam hec duo sunt necessaria. Porro animus volentis constituere Domicilium in aliquo loco debet esse, quod velit in eo loco constituere habitationem perpetuam, ac stabilem *l. nec interest 26. ff. de captiv. §. postlim. revers.* quod intellige, nisi quid avocet; sufficit enim perpetuitas proposita, quamvis deinde propositum mutari, & domicilium aliò transferri possit. Simile quid contingit in Nuptijs, quæ de Jure Civili dicuntur omnis vitæ consortium *l. nuptia 1. ff. de rit. nupt.* non obstant, quod illo Jure post contractas nuptias frequentissima fuerint divortia, quæ vera divortia esse non censebantur, nisi facta fuissent animo constituendi perpetuam dissolutionem *l. divortium 3. ff. de divort.*

Huic animo accedere debet etiam factum, ut sc. re ipsa habitationem quis in tali loco constituit; nam ad constituendum Domicilium utrumque requiritur copulative, ut rectè advertit Pirh. *hic n. 12. Schamb. n. 9. Engl. n. 7. König n. 8. & novissimè P. Friderich. tr. de for. compet. n. 94. & P. Schmier de Judic. c. 3. n. 19.* Ad constituendum, inquam; nam ut Domicilium jam acquisitum retineatur, non opus est, ut qui illud habet, semper ibidem habitet, sed potest quandoque ex causa vel necessaria, vel voluntaria e. g. peregrinationis, officij, vel negotij gerendi causâ inde discedere, modò animum redeundi habeat *l. cives cit. & ratio est*, quia non omne, quod requiritur ad constitutionem actûs, protinus etiam requiritur ad ejus conservationem, ut patet in exemplo possessionis, quæ licet sine corpore, & animo quæri nequeat, solo tamen animo rectè retinetur.

Sequitur ex dictis 1. ad Forum Domicilij in aliquo loco comparandum non sufficere, quod quis emerit domum, eamque, aut res alias immobiles ibi possideat *l. libertus 17. §. sola 13. ff. ad municipal.* quia deest actualis habitatio. Sequitur 2. similiter non posse dici fixisse sedem, aut domicilium eum, qui res suas ad locum aliquem transtulit, non tamen animo ibi permanendi; quia deest animus. Sequitur 3. è contrario dici posse, quod verum Domicilium in loco constituerit, qui etsi non propriam, conductam tamen, vel precario concessam domum in aliquo loco habet cum animo perpetuò ibi manendi; quia tali casu & animus, & factum adest.

10 Dub. 2. utrum ad Domicilij comparisonem necessarium sit, ut quis ultra habitationem in loco constitutam, in eo habeat majo-

rem partem rerum suarum, ac fortunarum? Affirmat Petr. Barbof. in *l. exigere 65. ff. de Judic. n. 62.* & videtur hoc ostendi *1.* ex *l. Cives 10. C. de incol.* ubi in loco habere domicilium dicitur, ubi quis Larem, rerumque, ac fortunarum suarum Domicilium constituit. *2.* Ex *l. Senatores 2. C. ubi Senator, vel clarissim.* vi cujus Senatores conveniuntur, & respondere tenentur, ubi Larem foverint, aut ubi majorem partem bonorum possident, & assiduò versantur.

Sed dicendum, ad Domicilij comparisonem sufficere, si quis in eodem loco habitationem constituerit, animo in eo perpetuò, & stabiliter permanendi, etiamsi eodem non transtulerit majorem bonorum suorum partem. Ita Abb. in *c. fin. de Paroch. in fin.* Bartol. in *l. non solum 8. §. morte 6. ff. de nov. oper. nunt. n. 17.* Menoch. *de arbitr. l. 2. cas. 86. n. 13. §. seqq.* Zanger. *de except. p. 2. c. 1. n. 39.* Brunnem. in *l. cives cit. n. 5.* Oliva for. *Eccl. p. 3. q. 17. n. 1.* Wiest. *hic n. 26.* Friderich. *n. 95.* Schmier. *n. 22. l. cit.* & ipsemet Petrus Barbofa in *l. heres absens 19. §. fin. ff. de Judic. n. 78.* in hoc tibi contrarius. Ratio est, quia nullo Juris textu, vel ratione probari potest, quod plus requiratur ad constitutionem Domicilij.

Ad 1. textum in contrarium allegatum dici debet, eum intelligendum de casu, quo nec ex voluntatis expressione, nec ex conjectura alia satis constat de animo perpetuò habitandi in loco; tali enim casu ex eo, quod quis res, ac fortunas suas secundum majorem partem in aliquem locum transtulerit, merito præsumitur, quod etiam habeat animum ibidem perpetuò habitandi, licet quando de animo illo constat, id necessarium non sit, & domicilium constitui in loco possit, etsi fortunarum suarum partem majorem, imò omnia alibi habeat. Ad 2. ex textu ad domicilij comparisonem ultra assiduitatem habitationis alternativè solum requiritur, ut Larem quis foveat in loco, vel majorem partem bonorum in eo possideat: & hinc malè determinatè utrumque requiritur.

Dub. 3. an ut quis in loco aliquo domicilium constituisset dicatur, requiratur habitatio diuturnior? *§.* si certum sit de animo transferentis Domicilium, quod velit ibidem perpetuò persistere, non requiritur habitatio diuturna, sed quamprimum quis ad locum pervenit animo ibi perpetuò permanendi, incola loci illius, & Domicilium ibidem fixisse censetur *l. pupillus 239. §. incola 2. ff. de V. S.*

Difficultas est, quantum temporis requiratur, quando dubium est de animo ibi persistendi, ut animus hic præsumi de eo possit? Aliqui requirunt decennium ob textum *l. nec ipsi 2. C. de incol.* Sed hoc universaliter verum esse non potest; nam

1. si quis in habitationis locum totam familiam, rerumque, & fortunarum suarum summam transfulerit; si Beneficio Ecclesiastico, personalem residentiam exigenti, deservire coeperit; si alia conjectura concurrant, quae animum figendi Domicilium satis declarant, domicilium contractum etiam ex habitatione temporis brevioris praesumitur. Contra autem 2. neque ex habitatione, quae decennio diuturnior fuerit, Domicilium constitutum recte praesumitur, si habitationis causa temporanea solum fuerit e. g. Studiorum, famulatus, negotij, officij, vel Praefecturae solum temporanea. Hinc dicendum, *l. nec ipsi cit. locum habere duntaxat casu*, quo alia conjectura in contrarium desunt; tunc enim ex decenniali habitatione animus ibi perpetuo permanendi recte praesumitur. Ex quo patet, in hac re plurimum tribuendum esse prudentiae, & arbitrio Judicis, qui proinde, ut recte ferat judicium, accuratè considerare debet circumstantias loci, personarum, & vel maxime causarum diuturnioris commorationis in loco &c. Et hinc ulterius

- 12 Dub. 4. quae maxime conjecturae sint, ex quibus animus constituendi Domicilium colligi, & praesumi possit? R. Zanger. *de except. p. 2. c. 11. a. n. 5.* apud König *hic n. 13.* & seqq. septem enumerat. 1. Ex domicilio Originis, quod in dubio non praesumitur mutatum *l. assumptio 6. junct. Gloss. v. mutare, & v. non domicilium in fin. ff. ad municip.* 2. Ex matrimonio; ubi enim maritus Domicilium habet, habet & uxor, atque id etiam vidua retinet, quamdiu talis manet *l. exigere 65. ff. de Judic. & l. filij 22. §. vidua 1. ff. ad municip.* 3. Si Clericus alicubi habet Beneficium, residentiam exigens: de quo infra *n. 14.* 4. Siquis in aliquo loco majorem partem bonorum suorum possideat secundum dicta *n. 10.* 5. Siquis venditis, quas alibi habebat, rebus suis, in aliam urbem cum familia demigrarit, & in ea habitet *l. ejus qui 27. §. si quis 1. ff. ad municip.* 6. Siquis in aliqua civitate Jus Civitatis, vulgò *das Bürgerrecht* impetrarit, & ibidem habitaverit: haec tamen duo conjunctim necessaria sunt; quia Civis esse aliquis potest etiam sine domicilio *arg. l. ejus qui cit. §. Celsus 2.* 7. Ex assidua, & frequenti, praesertim decenniali habitatione in loco, ut dictum est *num. praec.*
- 13 Dub. 5. an possit aliquis in duobus, vel pluribus locis simul habere domicilium ad eum effectum, ut utrobique subditus censeatur, & conveniri possit? Videtur respondendum negativè; quia sola domus Domicilium non facit, sed requiritur habitatio cum animo perseverandi secundum dicta *n. 9.* qui autem plures aedes habet in diversis Territorijs, vel Parochijs sitas, modò in hac, modò in illa habitando, in neutro Territorio animum stabiliter habitandi habet. I-

gitur nec Domicilium: vel si hoc animo in uno habitat, & ad alterum solum divertit quandoque causâ negotiorum, vel animi divertendi, non in isto, sed tantum in illo Domicilium habet. Ergo &c. *Conf. nemo potest simul esse plurium locorum Civis. Ergo nec plurium locorum Incola.*

Sed retinenda est affirmativa sententia, quam etiam defendunt Gaill. *l. 2. obs. 35. n. 8.* Brunnem. *in l. Labeo 5. ff. ad municip. n. 1.* Haun. *tom. 5. tr. 1. n. 350.* Pirh. *hic n. 13.* Schamb. *n. 10.* Wiest. *n. 28.* Friderich *n. 98.* Schmier. *c. 2. n. 23.* & expressè habetur *l. Labeo cit. l. assumptio 6. §. viris 2. §. l. ejus qui 27. §. Celsus 2. ff. eod.* Ut verò Domicilium ita quis acquirat in duobus, vel pluribus locis, necesse est, ut aequali tempore in iisdem degat: quod tamen intelligendum est non Mathematicè, quasi necesse sit, ut in uno loco non plus uno die, vel hebdomade, quam in alio habitet; sed moraliter, ut in quolibet loco per magnam anni partem, quamvis non aequalem, habitetur, ut rectè observat P. Friderich *l. cit. & apud hunc alij.*

Ad rationem dubitandi, etsi talis non habeat animum habitandi in quolibet loco toto anni tempore, habet tamen animum stabiliter ibidem habitandi per magnam anni partem v. g. per aestatem in uno, per hiemem in alio: quod ad stabilem habitationem sufficit; alias in Italia, & alijs calidioribus Regionibus paucae familiae nobiles habent Domicilium verum. *Ad Conf.* plus est esse Civem, quam Incolam, & subditum; nam Subditi etiam sunt, qui non sunt Cives, & à Germanis *die Hinder- und Beyassen / Bey- und Inwohner* vocantur. Igitur ex eo, quod aliquis non possit esse plurium locorum Civis, non sequitur, quòd non possit esse plurium locorum Incola.

Dub. 6. an Domicilium haberi quandoque possit absque habitatione? R. acquiri posse, sed ab ijs tantum, qui ratione conditionis, vel status sui alicubi stabiliter manere tenentur. Et ita acquirit Domicilium 1. Senator in urbe, in cujus Senatum relatus est *l. filij 22. §. Senatores 6. ff. ad municip.* 2. Miles, in loco, ubi meret, si nihil in patria possideat *l. municeps 23. §. miles 1. ff. eod.* 3. Religiosus in loco Monasterij, cui adscriptus est: quod domicilium retinet, quamdiu ad aliud Monasterium voluntate Superiorum non transfertur. Pirh. *hic n. 17.* Wiest. *n. 36.* Schamb. *n. 12.* & apud hos *citt.* 4. Clericus in loco Beneficij, quod obtinet: ubi tamen est distinguendum; nam si Beneficium illud residentiam postulet, conveniri in eodem potest etiam quoad alia, quae Beneficium ejus non concernunt; secus, si residentiam illud non postulet; quia hoc verum Domicilium non facit. Pirhing. *hic n. 16.* Schamb. Wiest.

Wiest. l. cit. 5. Uxor; hæc enim Domicilium, & Forum mariti fortitur, ubicunque ipsa habitat: idque etiam defuncto marito retinet, quamdiu in viduitate permanferit l. fin. C. de incolis. l. fin. §. item 3. ff. ad municip. l. scdm 1. §. domum 2. ff. de agros. & alend. liber. l. un. C. de mulier. Proce- ditque hoc quoad omnia, ita ut fiat verè ci- vis ejus urbis, cujus est vir, ut rectè alijs cit. notat P. Friderich l. cit. n. 101.

17 Dub. 7. quæ sit vis veri Domicilij in ordine ad constituendum Forum? R. Vis Domicilij habitationis generalis est, ut ratione illius fortitur quis Forum quoad universam Jurisdictionem, tam conten- tiosam, quam voluntariam; est enim genera- lis, & præcipua Jurisdictionis causa, ita ut soli illi, qui Domicilium alicubi habent, & incolæ sunt, propriè, ac simpliciter sint sub- diti. Hinc cum omnibus alijs Foris con- currit, imò ijs potentius est, excepto Foro Feudi, quando Dominus Feudi non est sim- ul Judex Domicilij; & Foro rei sitæ, de quo infra n. 49. & sqq. Ita communis DD.

Proceditque hoc 1. in causa tam Civi- li, quam Criminali; nam, ut dixi, Forum Domicilij generale est. Procedit 2. et si cri- men commissum, & contractus celebratus sit alibi c. dilecti 17. de for. compet. item quam- vis commissum crimen illud, vel contra- ctus celebratus sit ante domicilium, & forum ibi obtentum l. hæres absens 19. §. si quis 1. & §. fin. ff. de Judic. Procedit 3. si- ve Reus conveniendus existat in loco Do- micilij sui, si-ve non; potest enim cita- ri absens, & si contumaciter non compa- reat, immisio in bona ejusdem fieri c. cau- sam 3. de dol. & contum. l. dies 4. §. prætor 5. ff. de damn. infect. Ratio est, quia per fo- rum Domicilij, ut dictum est, fit quis abso- lutè subditus Judici, seu Magistratui loci, & talis manet, quocunque in loco existat, nisi mutaverit Domicilium.

Excipitur 1. Servus, qui convenien- dus est coram Judice sui domini l. ea que 1. C. ubi causa statit & c. 2. Libertus, ejusque filij, qui conveniri debent coram Judice domicilij Patroni l. filij 22. in princ. ff. ad municip. Decian. tr. crim. l. 4. c. 8. n. 1. Umm. Process. Judic. D. 4. thes. 1. n. 6. 3. Uxor, & Vidua, quæ convenienda est in loco domicilij maritalis l. filij cit. §. Vidua 1. & hoc verum est, ubicunque ipsa habitat. 4. Hæres: ubi tamen est distinguendum, an conveniatur ex persona propria, an ex persona defuncti, contractu ejusdem, vel quasi contractu. Si primum, conveniri debet in Domicilio proprio: Si secundum, videndum, an Judicium jam fuerit suscep- tum per ipsum defunctum, an verò non- dum sit susceptum cum defuncto, saltem per citationem ipsius. Si susceptum nondum per defunctum fuit, conveniri potest etiam in loco Domicilij proprii, vel ubi bona hæ-

reditaria sita sunt; secus, si per defunctum jam sit susceptum Judicium; tunc enim hæ- res respondere in eo loco, ubi defunctus primùm conventus est, debet, etiamsi ab- sens, & Jurisdictioni loci illius subjectus non sit l. is qui Roma 34. ff. de Judic. & ad- ditur ibi ratio, quia succedit in ejus locum, à quo hæres relictus est.

Quæritur 2. ubinam aliquis habere di- 16 catur quasi Domicilium? R. Quasi Domicilium fortitur aliquis in loco illo, in quo animo non perpetuò, sed per annum, vel majorem, vel saltem notabilem anni partem commorandi degit. Tale habent in Academicis Studiosi, in Loco Legationis Legati, in oppidis famuli, & ancillæ, in civitatibus negotiatores, si of- ficinam, aut tabernam ibidem constituerunt, vel conduxerunt; animo per notabilem anni partem ibi commorandi arg. l. hæres 19. §. proinde 2. ff. de Judic. Laym. l. 1. tr. 4. c. 12. n. 1. Pirh. hic n. 13. Engl. n. 8. Wiest. n. 29. & novissimè P. Friderich de for. compet. n. 109. & P. Schmier tr. de Judic. c. 3. n. 25.

Effectus quasi Domicilij est. 1. Quòd hoc habentes, quamdiu ibidem exi- stunt, teneantur Legibus, Statutis, & Con- suetudinibus illius loci; id enim bonum publicum loci cujuscunque exigit, ne aliàs Ordo, quies, & partium consonantia tolla- tur. Ex quo sequitur, eosdem, si in loco quasi domicilij sit dies festus, atq; præceptum jejuniij certo die, eo die etiam ipsos obliga- ri ad Festum illud, vel jejuniium celebra- dum, etiamsi hoc in eorum patria, vel ubi verum domicilium habent, non celebretur. Suar. l. 2. de festis c. 14. n. 2. ubi contrariam sententiam negat esse probabilem.

2. Acquirunt Jus Parochiæ, & subditi ei fiunt in foro externo, ita ut Sacramenta non solum Pœnitentiæ, sed etiam omnia alia recipere possint ab Episcopo, vel Paro- cho illius loci, excepto Sacramento Ordinis: neque opus est tali licentiâ tacitâ, vel expressâ Parochi, vel Episcopi Domicilij, ut contra Navar. in can. placuit. 3. de pœnit. dist. 9. notab. 4. n. 85. advertit Gloss. in Clementin. 1. de privil. Abb. in c. omnis 12. n. 23. de pœnit. & remiss. & alij pas- sim: estque hoc verum, etiamsi Parochia domicilij facillè adiri possit, ut praxis univer- salis observat, teste Oliva p. 3. for. Eccl. q. 17. n. 45.

3. Iidem in loco quasi Domicilij pro- babilis possunt dispensari in Votis, & Ju- ramentis, jungi matrimonio, habere sepul- turam, ut contra Olivam l. cit. n. 46. & alios ab eo relatos docet Sanch. l. 3. de matr. D. 23. n. 12. Less. l. 4. de Just. c. 2. n. 47. del Bene de Immun. Eccl. c. 11. dub. 1. f. 1. n. 13. Laym. l. 5. tr. 9. c. 10. n. 5. & ratio est, quia quamdiu in tali loco morantur, verè sunt Parochiani illius loci, & conf. favori- bus, & Juribus Parochianorum loci ejus- dem gaudent.

Dub.

87 Dub. 1. an hujusmodi loci incolæ etiam super contractibus, & delictis à se celebratis, vel commisis committi possint coram Judice loci, in quo degunt? *Certum est*, conveniri posse ratione contractuum, & delictorum ibi celebratorum, vel commissorum. Ratio patens est, quia actus in quasi domicilio gesti vel sunt liciti, vel illiciti. Si prius, tribuunt forum ratione contractus, vel quasi contractus; si posterius, forum delicti operantur.

Difficultas ergo est solum de actibus alibi gestis. Negant Hofst. in c. 9. h. tit. Bartol. in l. 19. §. 2. ff. de Judic. n. 7. Salicet. in l. 2. c. ubi de crim. ag. oport. n. 2. & novissimè P. Friderich tr. de for. compet. n. 115. & videtur hoc etiam probare ratio; quia Legum, & Canonum verba simpliciter prolata in omni materia simpliciter, & non secundum quid accipienda sunt l. non aliter 69. ff. de V. O. atqui textus, quibus facultas conveniendi reum de actibus gestis adstruitur, loquuntur de Domicilio simpliciter, ut patet ex l. heres 19. §. fin. ff. de Judic. & alibi passim. Ergo ad quasi Domicilium trahi non debent. *Conf.* si etiam quasi Domicilium operaretur hunc effectum, ut conveniri in eo reus ratione actuum alibi gestorum posset, non esset discrimen inter domicilium, & quasi domicilium, nisi in hoc, quòd illud esset ex se perpetuum, hoc temporaneum. Illud dici non potest. Ergo &c.

Sed retinenda est affirmativa sententia, quam etiam defendunt Abb. in c. 9. h. tit. n. 5. Felin. in c. 29. de rescript. n. 12. Pirh. hic n. 18. Schamb. n. 13. Wiest. n. 18. Reiffenstuel n. 39. Schmier. c. 3. n. 52. Sumitur ex l. Senatores 2. c. ubi Senat. §. Clariss. l. quisquis 16. c. si cert. petat. & precipue l. sciens 3. c. ubi de crim. ag. oport. quâ plagiarius dicitur conveniri posse in loco, ubi degit, h. e. ut Gloss. V. degit ibid. addit, ubi conversatur, ut Scholaris in Scholis, licet domicilium non habeat ante decennium, ut infra de incolis. Ratio est, quia ut n. præc. dictum est, talis subijcitur Jurisdictioni fori interni in loco, ubi quasi domicilium habet; frustra autem plus requiritur, ut subijcatur Jurisdictioni fori externi: quòd si autem Jurisdictionem fori externi Judex loci illius in eum habet, cognoscere etiam de actibus ejusdem, ubicunque gestis, potest. Ergo &c. *Conf.* quia per se videtur absurdum esse, ut quis diu moretur in loco, & in eo respondere non teneatur, præsertim cum, ut n. præc. dictum est, Legibus, Statutis, & Consuetudinibus loci, in quo degunt, hujusmodi Incolæ & ipsi teneantur. Addit tamen P. Wiest. hic n. 39. si hujusmodi accidentarius loci Incola verum Domicilium non procul remotum habeat, æquum esse, ut coram istius potius, quàm alterius loci Magistratu conveniatur, & Actor ad illum remittatur, præsertim si defensiones, & probationes in veri

domicilij loco paratiores essent, & inde peti deberent.

Ad Argumentum contrarium dico, fundamentum extensioni ad quasi domicilium sufficiens præbere textus pro responsione allatos, & rationem ibi adjectam. *Ad Conf.* discrimen inter domicilium verum, & quasi est, quòd illud faciat Civem in ordine ad onera, & munera publica, quem effectum non operatur quasi domicilium.

Dub. 2. ubi vagabundi fortiantur Forum ratione Domicilij? R. hi ubique fortiantur Forum, & domicilium habere censentur, ac dicuntur, ubi inveniuntur, ita ut conveniri ibidem possint etiam ratione contractus alibi initi, & puniri propter delicta alio in loco commissa, ac prout de hujusmodi vagabundo intelligi potest vulgare illud dictum, *Ubi te invenero, ibi te iudicabo*, ut notat Abb. in c. fin. h. tit. n. 13. Covar. præc. qq. c. 11. n. 12. Sanch. l. 3. de matr. D. 25. n. 5. Pirh. hic n. 15. Schamb. n. 11. König. n. 24. Wiest. n. 40. & novissimè Claritum. P. Schmier tr. de Judic. c. 3. n. 57. Ratio est, quia æquitas, & publici boni ratio suadet, & exigit, ut etiam ipsi habeant Judicem competentem, coram quo super debitis, & delictis respondere teneantur, etiam quando intra Territorium ejus Judicis, in quo debitum contraxerunt, vel delictum commiserunt, non amplius existunt: Hæc satis certa.

Controversia esse potest, quinam propriè sint vagabundi? Qua in re iterum convenit inter DD. tales esse, qui nullam certam habitationem, & domicilium habent, sed navigant, aut iter faciunt per mundum, neque animum actu habent in certo aliquo loco domicilium constituendi. *Dubium* procedit de eo, qui relicto priori domicilio, iter facit ad locum, in quo Domicilium constituere destinavit: & ratio dubitandi est, quia apud Clar. §. fin. q. 39. n. 8. aliqui requirunt, ut vagus careat non solum domicilio habitationis, sed etiam originis; talis autem non caret domicilio originis. Ergo &c.

Sed retinenda est affirmativa sententia, quam etiam defendunt Gloss. in l. 20. V. domicilium ff. ad municip. Clar. n. 8. cit. Henric. l. 11. c. 3. n. 3. Sanch. l. 3. de matr. D. 25. n. 1. §. 3. & apud hunc cit. Habetur satis expressè l. ejus qui 27. §. Celsus 2. in fin. ff. ad municip. Ratio est, quia talis, dum in via est, animo & facto discedendo, prius domicilium amisit, posterius autem nondum acquisivit, cum sola animi destinatione sine actualis habitationis facto domicilium non acquiratur, ut n. 9. dictum est.

Neque obstat ratio dubitandi; quia id nuppiam requiritur in Jure, & si requiretur, ex Cive, vel Incola vagus aliquis fieri non posset, nisi destrueretur Civitas, unde originem traxit, quod est contra communem sensum.

Dub. 3.

19 Dub. 3. quid requiratur ad hoc, ut aliquis acquirat quasi Domicilium? R. de hoc cum proportione loquendum est, sicut de Domicilio vero; nam & ipsum acquiratur animo, & facto, cum hoc solum discrimine, quod animus persistendi in Domicilio vero debeat esse perpetuus, ad tempus autem anni notabile in Domicilio quasi. Hinc sicut Domicilium verum, ita etiam quasi Domicilium statim acquiratur, ac aliquis ad ejusmodi locum animo tali accedit, absque eo, ut diu ibi moretur.

Quaestio moveri potest, ad quantum tempus hoc manendi propositum se extendere debeat, ut quis acquirat quasi Domicilium, & non hospes, sed habitator, & incola censetur? Sylv. *V. domicilium* n. 2. Sanch. *l. 3. de matr. D. 19. n. 9.* & alij putant opus esse, ut majore anni parte habitare ibidem velit. Conformius Juri videntur sentire, qui dicunt sufficere propositum habitandi per aliquot menses, praecipue si domus, conclave, taberna &c. fuerint conducta. Ita Navar. *tr. de Jubil. not. 32. n. 42.* Suar. *l. 2. de fest. c. 14. n. 6.* Laym. *l. 1. tr. 4. c. 14. n. 1.* & novissime P. Friderich *tr. de for. compet. n. 113. arg. l. heres 19. S. proinde 2. ff. de Judic.*

20 Queritur 3. quomodo, & ubi sortiatum aliquis forum ratione Originis? R. ratione Originis Forum sortiri aliquis multipliciter potest. Nam 1. sortitur aliquis forum in loco, e. g. civitate, oppido, vico &c. in quo natus est *l. incola 29. & l. seq. ff. ad municip. l. cum te 1. & l. si ut proponis 2. Sc. C. de municip. & originar. l. cum neque 4. & l. cives 7. C. de incol.* 2. Ratione originis paternae, ubi sc. pater ejusdem fuit natus *l. assumptio 6. §. filius 1. ff. ad municip. l. filios 3. C. de municip. & origin.* estque hoc ita verum, ut in loco originis paternae filius conveniri possit etiam in Judicio, sive criminaliter, sive civiliter agatur, dummodo in eo loco inveniat, & existat, Bartol. *in l. assumptio cit. n. 2. Dominic. in c. cum nullus 3. de temp. ordin. in 6.* Pirh. *hic n. 10.* Schambog. *n. 5.* Wiest. *n. 20.* 3. Ratione originis avitae, seu ubi natus est avus ejusdem paternus *l. libertus 17. §. in adoptiva 9. ff. ad municip. modò vivente avo natus, vel saltem conceptus fuerit.* Bald. *in l. cui Jurisdic. 2. ff. de Jurisd. n. 4.* Barbof. *in l. heres absens 19. S. proinde 2. ff. de Judic. n. 28. & 31.* Mascard. *de probat. concl. 1147. a n. 12.* Schamb. *hic n. cit. König n. 5.* Neque opus est, ut secundum probabiliorem contra Bartol. *in l. assumptio cit. §. 1.* notat Barbof. *l. cit. n. 30.* ut nepos sit in potestate avi, prout colligitur ex *§. in adoptiva cit.* ubi dicitur, quod nepos sequatur originem avi naturalis, tamen si natus sit in familia adoptiva: quo casu certum est non nasci in potestate avi naturalis *§. illud 10. §. quodsi. Inst. quib. mod. jus patr. potest. solvit.*

Dub. 1. an etiam sortiatum aliquis forum ratione Originis fortuitae in loco, in quo ex matre transeunte, & ad locum domicilij properante, editus in lucem est? Negant Bartol. *in l. filios 3. C. de municip. & origin. n. 4.* Abb. *in c. Rudolphus 35. de rescript. n. 9.* Felin. *ibid. n. 13.* Boer. *decis. 13. n. 52.* Navarr. *Consil. 41. n. 1. & duob. seqq. Barb. de Offic. & potest. Episc. alleg. 4. n. 18.* Pirh. *hic n. 10.* König *n. 6.* & alij ab his *citt.* juxta quos, ut aliquis ratione Originis propriae sortiatum forum, necessarium est, ut in loco, in quo natus est, tempore nativitatis ejusdem non tantum extiterint parentes tanquam transeuntes, sed etiam habitaverint, & domicilium fixerint: quod sumi videtur ex *l. apud hostes 9. ff. de captiv. & postlim. revers. & l. ex duobus 1. C. eod.* quarum ultimam patris originem secuta dicitur filia ex parentibus captivis suscepta, si ambo parentes in civitatem redissent. Rationem dant; quia secundum Juris censuram non censetur quis in loco, in quo consistit solo corpore, sed in quem defertur animi destinatione *l. nihil 26. ff. eod. & l. hujusmodi 84. S. legatum 10. ff. de legat. 1.*

Affirmant è contrario Alex. *in §. 19. cit. n. 4.* Jalon. *ibid. n. 14.* Paul. Castr. *in l. praetor ait 4. princ. ff. de edend. n. 5.* Croto *in l. si is qui n. 104. & seq. v. ultimum notandum. ff. de usurp. & usucap. & alij*, quos refert Mascard. *de probat. concl. 1147. n. 6.* & Oliva *for. Eccl. p. 3. q. 21. n. 5.* Nuntuntur Juris textu, & ratione: *Juris textu* quidem ob *l. Cives 7. C. de incol.* quae civis quis origine in suae nativitatis loco constituitur; *ratione* autem, quia in acquirenda origine veritas potius, quam patris destinatio attenditur *l. assumptio 6. princ. ff. ad municip.* alias is, qui ex matre natus est in itinere, quo illa cum patre ejus Romam Viennam domicilij ibi constituendi animo tendebat, Civis Originarius Viennae esset, etsi pater domicilium ibi nondum habuerit, neque unquam ibi fuerit, quod utique absurdum est.

Tertia sententia, eaque meo judicio duabus caeteris praeferenda, utitur distinctione cum Barbof. *in l. heres absens 19. S. proinde 2. ff. de Judic. n. 18.* quem citat, & sequitur P. Wiest. *hic n. 16.* & novissime P. Friderich *tr. de for. compet. n. 113.* Vel enim, qui in itinere natus est, ita natus est, dum parentes ad domicilium, à quo ad tempus e. g. negotiationis causam exivere, redibant; vel contra natus est, dum parentes ejus, domicilio priore deserto, alibi domicilium constituturi migrabant. *Si primum*, dici debet, sic natum Originarium fieri non loci, ubi natus est, sed ubi domicilium parentes habent; quia in hoc casu militat textus, & ratio primae sententiae. *Si secundum*, ita natus forum originis propriae sortitur in loco, in quo editus in lucem est, quod

quod probant textus, & ratio secundæ sententia.

- 22 Dub. 2. an filius fortiatur forum ex materna origine, vel pronepos, abnepos ex origine proavi, & aliorum suorum ascendentium? *u. de reliquis ascendentibus* negandum est absolute, ne se. progressus fiat in infinitum, & forum habere dicamur in agro Damasceno, ex quo communis omnium nostrum parens eductus est, ac in maxima Orbis parte, quam successivè nostri Majores habitaverunt. *Gloss. in l. assumptio cit. V. non domicilium.* Bartol. *in §. filius 1. leg. cit. n. 1.* Boër. *decis. 13. n. 7.* §. s. Barbof. *in l. hares absens 19. §. proinde 2. ff. de Judic. n. 27.* §. 32. Oliv. *for. Eccl. p. 3. q. 21. n. 2.* Pirh. *hic n. 10.* Schamb. *n. 5.* König. *n. 5.* Wiest. *n. 24.* & novissimè P. Friderich *tr. de for. compet. n. 117.*

Quoad maternam Originem distinguendum est inter eos, qui certi sunt patris, & inter eos, qui vulgò quæsi, vel spurij sunt. *Posteriores*, cum patrem, quem demonstrent, non habeant, vel eum, quem habent, honestè nominare non possunt, necesse est matris originem, & forum sequi *l. lex naturæ 24. ff. de stat. hom. l. ejus qui 9. ff. ad municip.* *Priores* originem, & forum maternum non sequuntur *l. filios 3. C. eod. & l. exemplo 36. C. de decurion.*

Excipitur 1. nisi materna civitas hoc privilegium habeat, ut legitime editi sequantur originem matris *l. municipem 1. §. qui ex duobus 2. ff. ad municip.* *Excipitur 2.* si ex captivis parentibus natus, patre in captivitate mortuo, cum matre postliminio reversus est *l. ex duobus 1. C. de postlim. revers.* *Excipitur 3.* si natus sit ex ancilla, & ingenuo; nam tunc matris conditionem sequitur *l. hi qui 12. C. de murilegul. l. nati 29. C. de decurion. l. ex ingenuo 4. C. de agric. & mancip.*

- 23 Dub. 3. an Reus in Originis, vel Domicilij foro sit conveniendus? Ratio dubitandi est, quia originis forum naturale, ac proinde quocunque alio firmitus est, ita ut retineatur Jus originis, quantumvis domicilium, & habitatio aliò transferatur cum animo ibi perpetuò manendi, aut eidem renuntietur *l. assumptio 6. & l. incolæ 29. ff. ad municip. l. cum te 1. & l. origine 4. C. de municip. & origin.*

Sed adhuc dicendum, quoad Jurisdictionem principalitè Domicilium Habitationis, quam Originis considerandum esse. Ita *Gloss. in c. statutum 11. §. cum verò. V. unam dietam de rescript. in 6. Host. in summ. hic. n. 6. in fin.* Bartol. *in l. assumptio cit. n. 2.* Abb. *in c. 1. b. t. n. 6.* Pirh. *hic n. 11.* Schamb. *n. 6.* König. *n. 7.* Wiest. *n. 30.* & novissimè P. Friderich *tr. de for. compet. n. 120.* §. seqq. Colligitur ex *c. fin. de Paroch. vi* cujus illi Christiani, qui ex varijs Palæstinae urbibus domicilium transfulerunt Acconem, seu Pto-

lemaidem, hic tantum, & non ibi, unde discesserant, conveniri potuere. Et ex *c. fin. hic*, ubi inter modos fortiendi forum ommittitur domicilium Originis. *Conf. ex praxi, & usu Tribunalium utriusque fori, Ecclesiastici, & Civilis; nam generaliter receptum est, ut nemo in loco originis sive in criminalibus, sive in civilibus conveniatur, si non concurrat domicilium habitationis, ut cum communi testatur Barbof. in l. hares cit. §. proinde 2. ff. de Judic. n. 35.* Gaill. *l. 1. obs. 36. n. 6.* Oliva *p. 3. for. Eccl. q. 21. n. 27.* Ratio; cur præferri domicilio Originis domicilium Habitationis quoad conventionem debeat, est manifesta; quia per domicilium Habitationis fit quis absolute subjectus Jurisdictioni Magistratus loci, in quo domicilium habet, ita ut absens etiam conveniri, & citari ad illud possit, ut dictum est *n. 15.* at per domicilium Originis subjicitur quis solum secundum quid, ita ut conveniri in eo non possit, nisi in loco sit præsens, ut *mo-nui n. 20.*

Ad rationem dubitandi, licet domicilium originis secundum Leges sit firmitus, non tamen est efficacius quoad obligationem comparandi, & respondendi in foro, ut ex ratione modo allata patet.

Dub. 4. an domicilium Originis, domicilium habitationis aliò transferendo, mutari possit? Videtur non posse, quia naturale est; Jura naturalia autem immutabilia sunt. Ergo &c.

u. Distinguendo inter Jus scriptum, & consuetudinarium. *Jure scripto* spectato, domicilium Originis, per translationem habitationis in alium locum non amittitur, sed ita transiens manet Civis loci Originis, & retinet hujus jura, præsertim quoad munera, & honores, adeoque etiam quoad onera personalia *l. assumptio 6. princ. ff. ad municip. Gloss. ibid. V. mutare.* Gaill. *l. 1. obs. 36. n. 5.* Pirh. *hic n. 11.* Rationem dat *Glossa*, quia ita transiens non potest facere, ut desinat esse, unde est. At *jure consuetudinario* Jus Civitatis, domicilium Originis, & quæ hoc sequuntur, Jura, & obligationes amitti possunt, ita ut is, qui aliò Domicilium suum transtulit, non solum non amplius subjectus sit Jurisdictioni Judicis loci originis, sed Civis esse omnino desinat etiam quoad honores, munera, & præstationes. Et hujusmodi consuetudinem generaliter ferè in omnibus locis, præsertim verò in Germania nostra vigere testatur Gaill. *l. cit. n. 7.* imò, ut idem addit *n. 10.* in quibusdam Civitatibus Imperialibus statutum est, ut ob hanc liberationem à præstationibus, seu ob jus migrationis certa pecuniæ summa, seu tributum aliquod, quod vulgò *die Nachsteuer, oder Abzug, Geld* appellamus, à Cive migrante secundum bonorù æstimationem pendatur.

Neque consuetudini huic obest ratio du-

dubitandi; nam Jus Originis immutabile est non eo sensu, quasi Jura patriæ amitti non possent, sed quia nemo discedendo ex illa, vel negando eam, facere potest, ut inde ortus non sit.

25 Dub. 5. an valeat Statutum, quo Civives, & Originarij vetantur civitatem, & domicilium mutare? Affirmant Bartol. in l. fin. ff. de Decret. ab ordin. faciend. Roman. singul. 522. & consil. 59. col. 1. Menoch. consil. 1196. & seqq. Rumelin. Bull. aur. p. 2. dissert. 5. concl. 5. Klock. de contribut. c. 7. n. 242. Bodin. de Rep. l. 1. c. 6. Græven. 2. concl. 36. consil. 2. n. 6. & videtur probari ex l. fin. ff. de Decret. ab ordin. fac. l. quod promulgatis 2. C. de offic. Pref. urb. l. origine 4. C. de municip. & origin. l. fin. C. eod. l. privilegio 6. C. de incol. l. un. C. si Curial. relicti. civit.

Verum his non obstantibus, tenenda est negativa sententia, quam etiam defendit Besold. Knipschildt, quos citat, & sequitur P. Friderich tr. de for. compet. n. 122. & colligitur ex l. Titio 71. §. 1. ff. de condit. & demonstr. ubi dicitur, in legatis sub conditione relictis non esse locum cautioni, per quam Jus libertatis infringitur, ut sc. in illa civitate domicilium habeat, vel à monumento non discedat. Atqui libertatem hanc longè magis infringit Statutum, quo domicilium Originis mutare quis prohibetur, quippe quo imponitur necessitas absoluta permanendi in certo loco, cum per legatum sub tali conditione relictum imponatur solum necessitas conditionata, si se. legatum habere velis. Ergo &c.

Neque contrarium evincunt Leges sicut. Ad 1. ibi solum dicitur non posse quemquam experiri extra Collegium, in quo tractanda causa est. Ad 2. ibi statuitur, non posse Præfectum Urbis quasdam personas de Provincia avocare in Urbem, nisi tantummodo suos Officiales, & populares almae Urbis seditioni obnoxios; quia sc. ratione muneris adhuc Urbi obstricti sunt. Ad 3. patet ex Responsione ad Ration. dubit. n. 23. Ad 4. l. citat. expressè dicitur, eum, qui migraverit, duarum Civitatum Decurionatus onera sustinere, quod fieri non posset, si translatio domicilij non valeret. Ad 5. ibi solum dicitur manifestum esse, originis ratione, ac domicilij voluntate ad munia Civilia quemque vocari; non verò quòd discedere, & mutare domicilium nequeat. Ad 6. ibi tantum prohibetur Curialibus, ne Civitates fugiant, aut deserant rus habitandi causâ; quia ratione officij certo Collegio adstricti sunt. Igitur per argumentum à sensu contrario reliquis, qui Civitati ratione officij speciali nexu adstricti non sunt, migrare licet per generale beneficium l. nihil 31. ff. ad municip. ubi Marcellus Jctus, Nihil, inquit, est impedimento, quo minus quis, ubi velit, habeat domicilium. De loco Originis quoad

Ordines suscipiendos vide Libr. 8. tit. 11. de tempor. Ordin. n. 36. & duob. seqq.

Quæritur 4. quâ ratione in Domicilio generali acquiratur Forum? 20. Domicilium generale, ut n. 8. dictum est, Civibus Romanis, & omnibus Imperio Romano subiectis Roma est; nam ut Modestinus l. Roma 33. ff. ad municip. Roma communis nostra patria est. Hinc etiam Laici olim in quibuscunque causis Romæ conveniri poterant, licet ibi nec domicilium habuissent, nec contraxissent, nec deliquissent, eo quòd in Orbe Romano qui sunt, ex Constit. Imper. Antonini Civis Romani effecti sunt, ut dicitur l. in orbe 17. ff. de stat. homin. Verum hoc quoad Laicos, & quoad causas profanas hodie non amplius obtinet, cum Roma modò non sit Sedes Imperatoris, nec ejusdem Jurisdictioni subiecta, sed Summi Pontificis, ut cum Catholicis DD. tenet Matth. Stephan. l. 1. c. 28. de Jurisd. n. 21. aliique Heterodoxi. Dixi quoad Laicos, & quoad causas profanas; nam ulterius

Dub. 1. an rectè adhuc hodie conveniri Clerici in Curia Romana possint? Videtur non posse ex Trid. sess. 24. c. 20. de reform. in princ. ubi statuitur, ut causæ omnes ad Forum Ecclesiasticum pertinentes, in prima instantia coram Ordinarijs locorum tantum cognoscantur, ac terminentur.

Sed hoc non obstante, dicendum posse Clericos adhuc hodie conveniri in Curia Romana, etsi aliàs specificè ibidem forum non sortiantur, modò, dum conveniuntur, ibi existant. Ita habetur c. fin. h. tit. & docet ibid. Fagn. à n. 21. Gonzal. n. 6. Pirh. hic n. 6. Wiest. n. 41. & novissimè P. Friderich tract. de for. compet. n. 127. & P. Schmier. tr. de Judic. c. 3. n. 30. Ratio est, quia Roma quoad Clericos communis hodieum patria est, communi ipsorum Patre, Summo Pont. ibidem existente. Conf. quia Curia Romana habet Jurisdictionem concurrentem cum omnibus Dicasterijs Ecclesiasticis, & ipse Pontifex omnium Christi fidelium, in causis saltem Spiritualibus, Ordinarius Judex est can. cuncta 17. & can. fin. caus. 9. q. 3. Neque novum hoc est; nam etiam in Curia Imperatoris, vel Regis omnes eorum subditi conveniri possunt. Barb. in l. 2. §. 3. ff. de Judic. n. 33. Estque hoc ita verum, ut ita conventus Clericus Exceptionem fori declinatoriam opponere nequeat, quamvis si ex justa, & necessaria causa ibi ad tempus degat, litem domum ad forum domicilij avocare possit, ubi melius ad respondendum instructus est, ut rectè advertit Gloss. fin. in c. fin. h. tit. Abb. ibid. n. 46. Pirh. hic n. 7. Wiest. n. 41. Ratio differentia, quare conventus in Curia Romana non possit declinare Forum Papæ, licet possit domum avocare litem, est, quia declinare Forum quis solum potest, quando non est

alicujus Jurisdictioni subiectus, avocare litem verò etiam, qui subiectus est Jurisdictioni Judicis, coram quo convenitur, sed illuc non bene paratus, & instructus in causa venit.

Ad rationem dubitandi dico, etiam Papam esse Ordinarium cujuscunque loci, quippe qui habet potestatem concurrentem cum quovis Ordinario inferiore.

28 Dub. 2. an etiam Laici in causis Spiritualibus conveniri in Curia Romana possint? *27.* possunt in his æquè, ac Clerici, si ibidem reperiantur, nec causam domum revocandi habeant. Ita Abb. *in c. fin. b. tit. n. 45. Covar. pract. qq. c. 5. in princ. Oliva p. 3. for. Eccl. q. 25. n. 28.* & novissimè Clariff. P. Schmier *tr. de Judic. c. 3. n. 31.* aliique ab hoc *citt.* Ratio est, quia Summus Pont. in causis Spiritualibus æquè Laicos, ac Clericos sibi obstrictos tenet. Ergo sicut in causis Clericorum quibusvis, ita in causis Laicorum Spiritualibus Curia Romana, tanquam ordinarium Summi Pontificis Tribunal, in prima instantia judicare potest.

Dixi autem in hac, & *num. præc.* resolutione, *Si ibidem reperiantur*: quod benignitati Sedis Apostolicæ tribuendum est, quæ licet etiam de absentium causis in prima instantia cognoscere possit, non tamen vult, & solet, nisi ibidem reperiantur, ne fideles, sive Clerici, sive Laici, nimium graventur, si in locum adeo distans, Judicij subeundi causâ, conferre se tenerentur. Accedit, quia sic magis conservatur Consistorijs inferioribus sua autoritas, & cavetur, ne Pontificia Dicasteria litium multitudine obruantur.

Addidi *Nec causam domum revocandi habeant*: talis est, si, ut *n. præc.* dictum est, in loco domicilij melius instructus esset ad respondendum, qui ita in Curia Romana convenitur. Permittitur autem hæc avocatio solum illi, qui ex justa, & necessaria causa Romæ est: quales sunt, si Episcopus e. g. vel Clericus alius in causa suæ Ecclesiæ velut Legatus ibidem degat, si causâ testimonij dicendi, aut judicandi eò vocatus est,

si causâ appellandi contra sententiam illuc accessit &c. *Gloss. in c. fin. b. tit. in fin. Abb. ibid. n. 46. Pirh. n. 7. Wiest. n. 41.* Et hinc si causâ sit omnino voluntaria, jus revocandi domum non habet, sicut nec facultas illa conceditur casu, quo periculum est in mora, prout est, quando controvertitur de electione Prælati, cujus examen ob detrimentum Ecclesiæ diu differendum non est. Abb. *l. cit. n. ult. in fin.*

Dub. 3. quid intelligatur hic nomine 29 Romæ? *28.* Roma hic non accipienda est materialiter, & pro determinata urbe, quæ eo nomine appellatur, sed pro illo loco, ubi Pontifex residet, sive Romæ sit, sive alius locus; ubicunque enim is residerit, ibi Sedes, & Curia Pontificis erit, cons. etiam Roma, sicut & olim censebatur Roma ibi esse, ubi Romanus fuerat Imperator. Et hinc sicut *Vejos habitante Camillo*, ut canit Lucretius, *illic Roma fuit*, ita etiam tunc, quando Pontifex residebat Avenione, Roma fuit in Gallijs, ac proinde ibidem æquè, ac Romæ nunc, in causis Ecclesiasticis fideles conveniri potuere; nam, ut inquit Catellinus Cotta *rer. memor. in V. Imperat.* ubi persona Pontificis cum legitimo Cardinalium cœtu moratur, ibi Roma representatur.

In controversiam trahi potest, an sicut, ubi Curiam suam habet Pontifex, fideles in causis Ecclesiasticis, ita subditi Imperij conveniri possint etiam in prima instantia, ubi Aulam suam, vel Cameram Imperator habet? Videtur enim probari istud ex communi axiomate, *Ubi Imperator, ibi Roma*, & paritate prædicta. Ita quidem nonnulli; sed si usum hodiernum spectemus, minus convenienter, cum defacto partim Lege, partim conventionem publicam jus primæ instantiæ concessum sit inferioribus Imperij Statibus, nec Aula Cæsareæ, vel Camera Imperiali in subditos Statuum Jurisdictio immediatè, & extra viam appellationis competat. Vide P. Schmier *tr. de Judic. c. 3. n. 29.* & Struvium, Miller, Laurerbach, Stryck. apud hunc *citt.*

§. III.

De Foro Competente Ratione Contractus.

SUMMARIUM.

30. Alter modus sortiendi forum est Contractus.	38. Super Distractu reus conveniendus est in loco Distractus.
31. Hoc sortitur, qui in tali loco contrahit.	39. Super administratione in loco illius geste.
32. Non obstante privilegio, ut non teneatur respondere, vel solvere, nisi in certo loco.	40. Juxta cujus loci Jura, vel consuetudines regulari Contractus debeat?
33. Proceditque hoc etiam de Clericis.	41. Ratione Contractus in loco Contractus regulariter conveniri non potest absens.
34. 35. Et peregrinis, cum distinctione tamen.	42. Exceptiones.
36. Procedit secundo etiam de quasi contractu.	43. Casus, quibus etiam præsens conveniri ibidem nequit.
37. Quamvis agatur ad rescissionem Contractus, vel quasi Contractus.	